

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítottak. Nyitlter sora 60 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyitlter díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Ünnepnapon.

Irta: **Eötvös Károly.**

Mindennapi gondjainkat félreteszszük nagy ünnepen. Tisztult agygyal, tisztult szívvel tekintünk vissza a multba s előre a jövőndöbe a nagy ünnepen. S egész lelkünket átengedjük annak: aki legközelebb áll szívünkhez, akit legjobban szeretünk, akiért élünk, halunk és dolgozunk — hazánknak és édes nemzetünknek e pünkösdi ünnepen.

Borus a mult, de nem derüs a jövőndö se.

Királyunk öreg és fáradt. Nem várhatunk már töle új eszmét, új szellemet, új irányt. A természet örök törvénye szerint az ő korában már elhervad az élő szervezetben a kezdő erő. Csak a multból él, csak a mult nyomdokain lépdel, csak a nyugalmat áhítja, csak ahöz ragaszkodik, amit már megszokott.

Hazánk és nemzetünk tehát, míg a gondviselés királyunkat megtartja számunkra, nem számíthat jobb napokra, mint aminöket eddig átélünk.

Pedig jobb napokra volna erős jogunk, forró vágyunk, szent törekvésünk.

Magyarország még mindig Ausztria tartomány. Hiába volt erök kifejtése 1848-ban és bölcsességünk kifejtése 1867-ben. Egyik célunkat se érthettük el. Se a 48-ikot, se a 67-ikot. Ez a két szám csak két jelszó maradt.

Országunk ma sincs még az államok sorában. Iparunk, kereskedelmünk, gazdasági jólétünk, egész gazdasági életünk felett ma is idegen hatalom az ur, nevezésként azt akár Bécsnek, akár Ausztriának, akár monarchiának. Államul nem ismer bennünket senki. Magyar polgárról semmit sem tudnak idegen országok hatóságai. Nincs lobogóunk, nincs nemzeti jelvényünk, nincs hadseregünk. Ha vitézek vagyunk: nem a mienk az érdem. Ha dicsőséget szerzünk: nem a mienk a dicsőség. Ami erő, hatalom és valódi nemzeti önérték: mindahoz mi el nem juthatunk.

S mégse ebben áll nyomorúságunk fájdalmasabb része.

Hanem abban, hogy sajunk, nyelvünk, nemzeti műveltségünk még itthon is csak védekezik s még itthon se uralkodik.

A magyarság a maga egész teljességében ki van szorítva a hadseregből. Csak magyarok vannak benne, de magyarság nincs. Csak egyes magyart fogad be, de a magyarságot kizárja magából. Amit a nemzetörténet s a világtörténet a magyarság dicsőségének tekint, azt a mi hadseregünk barbár erkölcsnek vagy gonosz pártütésnek tartja. Ami a mi nemzeti reményességünk: a hadsereg annak eltiprására van megoktatva, elkészítve. Se az emlékezet, se a remény nem kapcsol hozzá s nem kapcsolja őt hozzánk. Még a nyelvnek ereje és hatalma se. Üres ámitás minden ellenkező jelszó, minden ellenkező ígért.

Egész egyházak, egész hatóságok, egész vidékek büntetlenül tiporják faji életünk legbecesebb tüneteit: nyelvünket, multunkat, miveltiségünket, állami létünk jelvényeit. Szentül hiszik és hirdetik, hogy a király nem a mienk, hanem az övék; a hadsereg nem a mieuk, hanem az övék s a jövőndö sem a mienk, hanem az övék.

Igaz az, hogy védekezünk minden irányban. De hát a magyarságnak Magyarországon abból álljon minden ereje és hatalma, hogy csupán védekezzék?

Kormányzásunk nem egyéb, mint Ausztriának Magyarországon elhelyezett kormányja magyar születésű férfiakból. Valami láthatatlan, valami csodálatos, valami legyőzhetetlen erő zsbaszt el bennünket és sorolja idegen érdekek örvényébe a magyarság minden erejét s munkájának minden anyagi és erkölcsi gyümölcsét.

Egy csomó látszatot megmentettünk 1848-ból is, 1867-ből is. Van országgyűlésünk, melynek gépezete örökké jár. Vannak pártjaink, melyek lobogóin magasztos elvek és törekvések betűi ragyognak. Vannak parlamenti harczaink, melyek néha abba a családásba ejtenek, mintha kormányunk és kormányzatunk irányai fölött mi is dönthetnénk.

Hivalkodás egész életünk.

Mi az oka ennek? Hol a hiba? Mi hiányzik, mint a költő kérdezi, az erő vagy az erény?

A felelet nem vigasztalan. Kétségbeesésre nincs okunk. Nagyjai, igaz vezérei a mai nemzedéknek vannak.

Nem az intézményekben van a hiba. Hatvan, hetven év előtt korhadt, hitvány intézmények kötötték meg a nemzet mindea erejét. S az akkori nemzedék mégis csodálatos sikerrel s hervadatlan dic összeggel vezette előre a nemzetet.

Támadtak nagy és erős férfiak, nagy és lángoló szellemek. Falaszottak érzést, teremtetek eszmét, támasztottak lelkesülést, tüztek ki nagy czélokot, egyesítették a gondolatokat s alkottak nagyot, nemeset, dicsőt, egészséges fejlődésre biztos eszközöket.

Pedig a talaj, melyen lábukat megvetették, intézményekben nem volt biztos. Nem támaszkodhattak se 48-ra, se 67-re. Mohácsi pusztulásunk fekete árnyéka ülte meg a honfi elméket. De ők bebizonyították, hogy a valódi és komoly nemzeti akarat semmiféle intézményen meg nem törhet s habár lassan és buzgó fáradozásal, de diadalmaskodni tud mindenben.

Minő uralkodók, minő kormányzók paczkáltak akkor a nemzet fölött! De ők nem riadtak vissza, se a multnak szomorú példáitól, se a jelennek keserű fájdalmaitól, se a jövőndönek sötét bizonytalanságától.

Ma niucsenek vezéreszmék és uralkodó nemes szenvedélyek. Ma niucsenek pártok, csak

szövetkezetek. Esmék helyett jelszavak szállonganak. Nemes szenvedélyek helyett csak erős érdekeket látunk. Vezérré, nagygyá csak az lehet, aki ügyesebb, mint küzdő társa. Nem az erény az ur, hanem a számítás. Nem a bölcsesség, hanem az alkalmazkodás.

Ezen a sötét, de igaz képen ott van a vigasztalódás minden vonala is.

Csak nemzedék életéig tart az erök béultsága, a szellemek siralmas bágyadtsága. Teher alatt nő a palma. Annyi terhet raktak más rakuak ma is nemzetünkre, hogy ezek alól most már szabadulni kell.

Törvényhozás és kormányzás, irodalom és művészet s közéleti buzgó foglalkozás mezején ma is ott vannak a hazafiak. A faj még el nem pusztult, a nemzet csak alélt, de megvan még erkölcsi erejében. Az üres jelszavakat, szövetkezesi vezéreket s ügyeskedő közbejáróit eltaszítja majd magától. Bizonyára lesznek és növekednek majd nagyjai, hasonlók azokhoz, akik már a föld alatt porladoznak s új nagyjaival együtt megszületnek majd nagy czéljai, vezérlő igaz eszméi s fonségea szenvedélyei.

Lesz még föltámadás. S erős a hitünk: nemsokára!

Vármegyénk gazdasági jövője.

Irta: **Ugron Zoltán.**

Hol kezdődik az ipar s hol végződik a mezőgazdaság, az egy igen tág fogalom, ép úgy nehéz meghatározni a kis- és nagyipar fogalmát.

A kovács, ha szakértelme, nagy szorgalma és takarékosága tőkéhez juttatja kocsigyáros lesz, de ez ép úgy megtörténhetik a kocsifényezővel vagy bodnárval nálunk. Azonban helytelen is volna, ha mi okvetlen valami sablonos módon akarnók utánózni valamely jobblétben lévő vidék tevékenységét; hanem a magunk viszonyából kiindulva kell, hogy keressük a jólétet, fokozzuk lakosságunk vagyón és szakértelemmel bíró részének megélhetését, hogy az a közönséges munkást jól díjazhassa s annak az év minden szakán munkát adhasson.

Munkásosztályunk erősebb férfi részének téli keresete már jelenben is biztosítva van az erdökö, még pedig oly módon, hogy ha azok még két kis lóval is bírnak, akkor keresetöket az alföldi munkás még nyáron is megirigyelheti.

Meg is látszik ez a fogyasztáson, de sajnos, annak előnyeit nem mi szedjük le, mert a horribilisen megnőtt szalonnafogyasztást nem mi fedezzük és pedig azért nem, mivel busiparunk niucs kifejlődve.

Itt aztán tegye minden mészárosunk kezét a szivére s mondja nyugodt lelkiismerettel utánam, hogy ötet abban, hogy a busvágást ma sem vitte tovább az apjánál: az ipartörvény, vagy az önálló vámterület hiánya, vagy csak a tőkehiány akasztotta abban, hogy a modern követelményeknek meg nem felelhetett. Nem, ezt nem mondhatja egy sem. Itt, hogy a husipar kifejlődjék, megvolt minden előfeltétel,

még a tőke sem hiányzott, csakis az indolentia volt az akadály. Ép mert mezőgazdaságunk primitív volt, soha sem hiányzott a félig hizott fiatal sertésanyag, mi jó darabig az igényeket kielégítette volna, ha pedig a gazdák látták volna, hogy fiatal husos árú vevőre talál, akkor annak tenyésztését és javítását tökélyre vitték volna. Azonban gyarlók lévén husiparosaink, a házi vágás fenmaradt, ott pedig zsír-árut keresnek, ennek pedig előállítására nálunk legtöbb esetben nem jár haszonnal, mert meggyenk úgy a szemekben, mint a gumósokban a zsirtermelő keményítőt tartalmazó növényeknek nem hazája.

A multon keseregni hiába való, s így ma már ki van zárva, hogy itt a hentesipar helyi tökével és szakértelemmel alapíthatódjék meg. Az igények megnöttek; ma nem lehet fokozatosan haladni sem a minőséggel, sem a mennyiséggel s így, hogy a mezőgazdaságnak lehetővé téssék a nagyban való husos árú termelése, nagy gyár kell a hus feldolgozására, mely modern berendezésével kiszoríthatja a piacunkra bejött prágai, kassai és szebeni hentesárut. Husiparosainknak nem marad más hátra, mint a korcsmába összejönni és dicsérni a multat, szidni a jelent.

Persze, hogy az eddigi manipulációjuk nem volt alkalmas arra, hogy tőkét gyűjtsenek, szakértelmet szerezzenek s ma már egy ilyen gyárnak, melyre a gazdaközönségnek okvetlen szüksége van, sok pénzre van szüksége és végtelen tudásra üzleti szellemmel összekötve.

Nem állunk jobban más olyan iparok tekintetében sem, hol igen szép fogyasztás keletkezett utóbbi időben e vármegyében. Egy jó béres szekeret, jutányos áron és belátható időben nem bírnak helyi iparosainkkal megcsináltatni. Természetesen arról nem akar tudni a helyi iparos, hogy a viszonyok megváltoztak s ma már nem szokás 3—4 m.-mázsás terhek hurcolásával az időt tölteni, hanem oly járműnek volna piacza, mely jó utjainknak s jobban táplált állatainknak megfelelően 15—20 m.-mázsát megbír.

Van itt elég ügyességgel bíró iparos s hogy

ép a szekérnél maradnak, hozattam egyet Fehérvármegyéből, mely szállításon kívül 172 koronába került Oda mutattam mintának s volt egy iparos, kinek ugyan elég ügyessége van megcsinálni, de dem volt fája és morális ereje, hogy elvállalja, hogy egy télen megcsinálja.

Mióta emlékszem, ismerem ezt az iparost; mindig ügyes és szorgalmas volt, szombaton nem dolgozott és hétfőn délelőtt hevert, délután meg még oly buta, hogy a centimetert nem tudja megkülönböztetni a czoltól. Régebben segédekkel dolgozott és fája volt. Most egyik sincs, mert a fa drágább lett és több tőke kellene, hogy benne feküdjék, a segéd bére és kosztja is többé kerül, s ha két nap felügyelet nélkül henyél, csak kárára lehet a gazdájának. Éz az iparos 35 év óta önálló, azóta 1820 hét telt el s ha mindeniken 5 pengőforintot költött és mulasztott együttvéve, úgy ez minden kombinációt kizárva 18200 koronát tesz ki, mi bizony számottevő tőke volna egy iparosnak. Ennek az embernek ma olyan kocsigyára lehetne, mi elláthatná e vármegyét kocsiival, pedig az nagy szó, mert abból a 10—20 hintóból, mi gyerekkoromban a megyében volt, alighanem ezer felé szaporodtunk. Szemelvény ez az ipar teréről, melyek hogy ily szomoruk, mindenesetre visszahatással vannak a mezőgazdaságra.

Nehéz ott a haladás, hol annyi ipar sincs, hogy a modern gazdasági élet eszközei ha nem is beszerezhetők, de legalább jarríthatók lennének. Még nagyobb baj, hogy azok, kik a mezőgazdasági szerelvények árát elviszik, nem itt fogyasztanak. Végzetes azonban az, hogy a hol a városi népesség ily gyámoltalan, az ugyan kibát a falusi mezőgazdasággal foglalkozókra, kik természetszerűleg konzervatívabbak amazzoknál.

A mint kisiparunk nem tudott lépést tartani s a mezőgazdaság igényeinek megfelelően, ép úgy ki fogom mutatni, hogy a mezőgazdasági lakosság is sokat vétett önmaga és a fogyasztók ellen, mert nem haladott a kor követelményeinek megfelelőleg.

Pünkösöd.

Irtá: Demeter Dénes

Ugy volt, miképpen azt az írárok mondják:
A hű tanítványok, mint elhagyott árvák
Valának egy házában,
Fájdalmas, mély gyásiban.
És tanakodának: hogy most mit tegyenek?
Letegyék a fegyvert, vagy harcra keljenek?
Mesterük zászlója
Nem maradhat porba!

A mint így ülének, tanácskozáva szépen,
Egyik csüggedve, másik harcra készen,
Nehéz vihar támadt.
Megrázta a házat.
Majd villám csikázott és döngött a felhő,
Tán a végítélet, a pusztulás most jó?
. . . Árvá tanítványok
Az Úr vigyáza rátok.

Égi tüzes nyelvek telék el a házat.
Igas . . valóság ez, vagy csak szemképrázat?
Mester ígérete
Im beteljesede:
„Nem hagyalak árvául, elküldöm ti nektek
Melyből vijaszt nyertek s erőt: a szent lelket!”
Ti hősként álltok
Árvá tanítványok.

Igy lön . . hősk lettek, kik féltékek voltak,
Nagy lelkesedéssel piacra vonultak,
Hol sokféle nép volt
Sokféle nyelven szól.

Mester tanítványait megérté mindenik,
És zászlója alá néhrájként övönlik,
Esküvel fogadja:
Soha el nem hagyja!

A sok . . nemzetség ki egymást gyűlölte,
Egy erős táborba ime összegyűjtve
Mindenben egyelért,
Ita kell: ont hősi vért.
. . . A magasból pedig valaki jó lelke
Igazi örömmel, boldogsággal tele
Teledí Golgothát
S bizhatja táborát.

Hát mi, Árpád népe mikor értünk egyet
Mikor beszéljük mind szép magyar nyelvet
Templom, iskolában
Széles e hazában?
Mikor leszünk testvér s az less a nagyobbik,
Ki es édes honért legtöbbet dolgozik,
Mikor less a magyar
Egy, mely egyet akar?

Mintha a föld alól valaki így szólna:
Ifallom . . oh ne folytasd, soha . . soha . . soha!

Káracsnyfalva.

Elmélkedések a házasságról.

A legnagyobb emberi boldogság problémája évezredek óta foglalkoztatja a bölcesek elméjét, de végleges megállapodás ebben nincsou.

A két legnagyobb tan a budhizmusé és a stoikusoké.

A buddhizmus „nirvánája” az az állapot, ami

BELFÖLD.

Békelyudvarhely, június 6.

Nemzeti erőink.

Ilyen szent ünnepeken előlvassuk a sok keneteljes frázist és azután meggyünk tovább dolgainkra. Jó lenne pedig, ha a magyarság kisé elmélkednék nehéz helyzete felett. Nagyon, de nagyon nyomasztó viszonyok noheznek reánk.

A társadalmi élet minden terén évtizedek óta tart már a romboló munka. A föld kisaiklik a magyarság kezéből, a nagy oladosodás ingetaggá teszi a birtokos-osztály helyzetét. Iparban és kereskedelemben teljesen alárendelt helyzetbe jutunk. Emellett a nemzetköziség mind merészebben lép fel. Alá akarja ásní a magyar társadalom erkölcsi alapjait. Osztálygyűlöletet hirdet, a nemzet saját fiait egymás ellen ingerli.

Ne álmélkodjék és ne bámészkodjék a magyar társadalom, hanem a nemzeti erőket szervezze minden téren. Ha nagy bajok és nagy veszélyek vannak, akkor nem koll eloroyedoi, hanem tízezeres erővel kell munkához látni.

Ránczígálják a földet alólunk, védelmezzük azt meg takarékosfággal, őszetartással és olcsó hitel-szervezet megeremtésével. Iparban és kereskedelemben ne engedjük magunkat félresorítottatni. Van bennünk is annyi ügyesség és élelmeség, hogy meg tudjuk a versenyt a külföld embereivel vívni. Szakértelem kell, megszerezzük. Tőke kell, előteremtjük. Mások boldogulnak szorgalommal és munkával. Mi is reá tudunk erro a tétre lépni. Magyar földünk, magyar hazánk és magyar nemzetünk megmentéséről van szó.

Ma nem fegyverrel győzik le a nemzeteket, hanem árverésekkel, telekkönyvi átírásokkal, váltókkal és záloglevelekkel. A nemzetiségi bankok hogy forgatják ki a magyarságot ősi földjeikből, az idegen tőke és honfoglalás hogy balad előre lépésről-lépésre. A magyar ősi birtok faluról-falura, hogy kerül idegen kézre. Ez a külföldön lévő Wertheim-szekerényekben a magyar föld mily értéke van záloglevelekben lekötvő?

Ezt a romboló munkát nem lehet tovább őszszetott-kezekkel nézni. A nemzeti erőket védelmezni és szervezni kell minden téren. Az állam bünt követ el, ha magára hagyja a küzdő társadalmat. Nem egyiket a másik ellen kell segíteni. Hanem olcsó hitelszervezetek megeremtésével és minden legális és törvényes eszközzel a megsemmisítő voszedelmeket kell a nemzet feje fölél elhárítani.

De midőn előhaladói akarunk, mennyi akadályba kell ütköznünk. Milyen lassu csigalépésben lehet csak egy-egy lépést is előre tennünk.

kor az ember nem érzi többé magát s a mindenséggel teljes összhangba jut. Bizonyára a legnagyobb boldogság; csak az a baja, hogy az ember azt már nem élvezi, mivel öntudatlan.

A stoikusok legnagyobb boldogsága sokkal valószínűsőbb. Abból áll, hogy az ember belső világa (lelkismerete) összhangzásban legyen a külvilággal. Ez egyben az eddig elért legmagasabb ethikai felfogás is. Az élet örökös törekvés erre az összhangra, amelyet minden hazugság és képmutatás megbont.

Goethénél ez a stoikus gondolat ebben az axiómában szintén megvan: „Im Grossen, Ganzen r.sóut zu leben“.

Nem lehet tagadni, hogy ennél a boldogságfogalomnál jobbat eddig sommiféle modern bölcsesség nem tudott csinálni.

Az ember annál boldogabb, minél teljesebben és őszintébben vannak rendezve nagy életviszonyai. S mivel a szerelem és házasság kérdései azok, amelyek legnyomósabbak az életben, mert ezekben a fíj végtelenségének kényszerítő nagy parancs-azava dolgozik; rendszeren ezek összhangja adja az elérhető legnagyobb boldogságot, ziláltsága pedig a legnagyobb boldogtalanságot.

A pénz és vagyoni jólét onnél jóval kisebb érdék. Emellett bizonyít az, hogy igen sok gazdag ember fordította már magá ellen a fegyvert szerelmi szerencsétlenségre vagy zilált családi élet következtében. Amint hogy igen sok, szögényes viszonyok közt élő ember érzi magát boldognak összhangos családi viszonyai között.

A korán való férjhezmenés a legvégzetesebb társadalmi előítéletek közé tartozik. Az okosság és emberiség nevében tiltakozzunk ellene.

Midőn a magyar önálló hitelszervezetot akarjuk megtöremteni és annak elad kiindulási pontját, a magyar bankot létesíteni, csak törnek azok, akiknek életükben soha ezük ágában sem volt önálló bankot csinálni. Miért nem most? Miért nem ma? Ezt kiáltozzák felénk azok, akik állandóan harcoltak minden ellen, ami nemzeti önállóság volt. Ilyen malkontes elem hadonázása ellenében kell nekünk nyugodtan és meggondoltsággal előkészíteni az önálló magyar banknak 1910-ben leendő felállítását.

Törvényszerű, hogy minden veszedelmet és akadályt a nemzeti erő útjába akarunk gátlítani. Az osztrák parlament durva fellépése, a földi támogatások, a nemzetiségi félszkelődések mind azért tömörülnek most össze, mert a magyar nemzet megindult az önállóság útján. Ha a császári hatalom szolgálatába hajtáná ma is fejét, ha az osztrák kizsákmányolástól nem akarna ma sem szabadulni, akkor nem találkozónék nehézségekkel. Ha a Fejérváryék, és Kriatóslyék útján akarna továbbra is haladni, akkor nem volna ma sem baj. De ezzel örökös szolgasság és lekötöttség járna.

Ha száz nehézség gördül is utunkba, le nem térhetünk többé a nemzeti függetlenség útjáról. Előbb-utóbb meggyőzzük a külföldöt is a dinasztia útjáról, hogy ez nem az elszakadás útja. Senki őszintében nem ragaszkodik a dinasztiahoz és annak a ma fennálló területeken való uralmához, mint a magyar nemzet. Hiszen ezt egyenesen létező parancsolja. De további pusztulását akarja a nemzet megátolni. Ki akarja fejleszteni saját nemzeti erejét. Meg akarja uralni a földön való uralmát és nemzeti erőt. Ezt a célt a poklok minden hatalmával szemben is keresztülvizsi. Nem akar letiporni senkit, de saját országában ur akar maradni, mint ur volt ezer éven keresztül, jó- és balazerence között.

A toronyosuló nagy nehézségek láttára a nemzet ne csüggedjen. Egy pár izága ember ily küzdelemből mindig akad. 1848-ban véres, fegyveres küzdelemben állott a nemzet Kossuth Lajosnak mégis volt „ellenzéke”. Békepártiak és vörös republikánusok izgágakodtak a hatalmas alkotó munkálkodásánál. A nemzetnek akkor is, ma is csak megvétele sújtja az ilyen zabolátlan, vagy önző lelkek akadékoskodását.

A nemzeti erő tömören kell, hogy a kitűzött irányban előre haladjanak. Az akadályokat körültekintéssel kell, hogy elbáritsák és az utunkban álló ezer nehézséget legyőzzék.

Ha együttmaradunk és egymás erejét nem gyengítjük, célt is fogunk érni. Erősödnek meg tehát a szent ünnepeken bizalmunk a nemzet jövőjében és az küzdelmeinknek a házára nézve nemes és áldásos voltában. H.

A 16—17 éves leány, kivált modern nevelésű rendünk mellett még testileg-lelkileg általában gyermek. Egész mivolta szerint képtelen még az élet legnagyobb kötelességeinek teljesítésére. És ami legfontosabb, tökéletlenül fejlett értelmi és érzelmi világánál fogva végtelen tévedéseknek van kitéve.

Ebben a korban kötik rendszeren a legszerencsétlenebb házasságokat. A szülők és rokonok telebeszélkik a leány fejét, hogy milyen jó dolog lesz az a leány, aki önálló lesz, szinbába járhat, főzhet, sütöthet mi neki tetszik; szép butoraival, fejkötőivel, ékszereivel imponálni fog; látogatásokat fogadhat; hazatérő férjének nyakába ügöghat és így tovább.

Félig gyermekfejjel, tökéletlen érzelmvilággal, biztos tapasztalat és ítélet nélkül, a környezet rábeszélésének és az önálló aszonyi állapot csábításának engedve, férjhez mennek tehát és hűséget fogadnak egy oly urnak, aki „csinos és jó állással bír.” Ha nem is szeretik mélyen, no de rokonszenveznek vele és — amint mondani szokás — majd csak egymáshoz törődnek.

Bölcs-bolond beszéd!

Az emberek általában véve mind rettenetesen bölcsnek, ha másnak a bűnről van szó. Azt már kevesen akarják tudni, hogy a szerelem nemcsak ideális igazság, hanem fiziológiai igazság is; a legkövetelőbb igazságok közt is az első, aminek megvan a magához illő jogai. És hogy az a nő, aki komoly és határozott szerelem nélkül megy férjhez, természeténél fogva nem megbízható feleség; még maga előtt sem az, mert hiszen a nő gyöngye lény, amit a szeretet tarthat meg csak a férj és a család számára s ha ez nincs meg, minden doktrina és kényszer kevés arra, hogy állandó hűségét biztosítsa.

Hű maradhat így is, de csak véletlenül, kedvező körülmények közt. Ellenben veszve van a leg-

Politikai jegyzetek.

Székeljudvarhely, június 6.

Vasárnap tartotta meg a Dunántúli Közművelődési Egyesület az évi közgyűlést. Széll Kálmánnak és alkalommal elmondott szövege, az ország érdeklődése nagyjelentőségű kultúr-ünneppé avatta a közgyűlést. A magyar művelődés igazaiert és a magyar nyelv jogaiert való törekvés lelkes megértőkre talált a nyugati határszélén Sopron művelt és hazafias társadalmában, amely szeretettel gondoskodott arról, hogy az ünnepi jelentőséghez méltó fényes külsőségek között tarthassa meg közgyűlést a Dunántúli Közművelődési Egyesület.

Mindig ünnep, amikor a magyar műveltségéről s a magyar nyelvről van szó, s az sem hétköznapi, mikor Széll Kálmán szavát hallatja. Ünnepi hangulat s ünnepi figyelem hát, ami a Dunántúli Közművelődési Egyesület vasárnapi soproni gyűlését, a gyűlésen elhangzott társadalmi és politikai nyilatkozatokat megilleti. E beszédek — a Széll Kálmáné azzal, ahogy a magyar nemzeti és kultur politikai alapelveit lerakja, a Rákosié, ahogy ezeket kommentálja és tovább szövi, azt állítja figyelmünk, tudatunk, lelkiismeretünk és kötelesség-udásunk elé, hogy hétköznapi és ünnepek, politikai izgalmak és szélsőségek, kormányzatok, rendszerek, pártalakulások, divatok s nemzedékek váltakozásának alján van egy állandó cél, mindig új feladat, soha abba nem hagyható s mindig folyó munka: a nemzet műveltségéért, nyelvélért és ezek révén a nemzet életéért való.

A Széll beszédjét ez teszi a szokottnál is elragadóbbá és nevezetesebbé (amint azt Rákosi menten ki is emelte s megvilágította genialitásának egész sugárkérvéjével), hogy valóságos rendszeret, filozófiáját és teljes politikai programját adja végre annak, mint függ össze a kultúrpolitika s a nyelvpolitika a nemzeti étellel s mennyire emineus nemzeti politika, mennyire eminenter gyakorlati eszköz az az ideálisnak, elvontnak s álmatagnak tetsző, amit kultúrpolitikának s a nemzeti nyelv ápolásának szokás nevezni, közhelyből és frázisból politikai maximumá frissítette és erősítette tegnap Széll Kálmán a tételt, hogy: nyelvben él a nemzet s az a szónoki hűv, s az elragadó művészet, amelylyel ezt megformulázta, voltaképp (mint Rákosi fioman észrevette) szintén politika volt; annak szimboluma, hogy ugyanazon államférfi meggyőződés és program, amely egyéb-ként mindenben mérsékletet, bölcseséget, a kö-

jobb nevelés mellett is, ha valaki mást igazán megszeret.

Szerencsétlen hűvaga a szülőknek! És butasága a t. világnak, hogy az ilyen korán férjhez menő leányokat irigylik.

A férjhezmenés a leány 20 éves életkorában is inkább korán van, mint későn. De akkor legalább már némileg a maga felelőssége mellett megy férjhez és érzelmeiről legalább magának számot bír adni.

Milyen kevés vigasztalása az a szerencsétlenül férjhez adott nőnek, hogy kötségből holtzatát nem egyedül maga okozta és hogy ebben a gyötrelemben egyáltalán nincsen egyedül!

A tétel:

— A férjem megcsalt; mivel pedig a házasságban a jogok és kötelességek egyenlők, nekem is jogom van őt megcsalni.

Persze, az a hiba a dologban először is, hogy ez a megcsalás sem nem „jog”, sem nem „kötelesség”, hanem a legnagyobb mértékben jogellenes és kötelességellenes valami. Ez pedig sehogyan sem illik bele a joggyenlőség elméletébe.

Ha tehát az ember ebben a kérdésben a pozitív eligazodni, akkor a kérdést így állítja lábára: „A férjem megcsalt; mivel pedig a házasságban a csalás nemcsak hogy nem jog, hanem a legcsunyabb jogsértés és kötelességzegés, aniban pedig az emberek közt (hála istennek) egyenlőség nincsen; tehát én nem fogok annyira lealgyalni, hogy őt a csalás terére kövessem, hanem jogorvoslatot keresek, vagy . . . kikaparom a szemét.”

Mellékesen pedig ezt is hozzá kell tenni: „ . . . különben nem is olyan nagyon bizonyos, hogy megcsalt.”

rülményekkel való okos számvetést hirdet és követel, a nemzeti nyelv dolgában nem ismer s nem akar elismerni tekintet, nem ajánl mérsékletet vagy megalkuvást, sőt egyetlen bölcseségnek s politikai szükségnek a kérelhetlenségét vallja, a teljes önértékes s a teljes erővel való helytállást, sőt terjeszkedést. Erőszakot ezen sem ért — az erőszak a politikában nem erő, hanem gyöngeség, de érti annak átlátását, hogy a magyar nyelv föltétlen társadalmi és álladalmi uradalmában nemcsak jelképezetetik, hanem valósággal feuntartatik az a bizonyos állami és nemzeti egység, mely nélkül sem ez az ország, sem ezen belül a magyarság, sem ezen épülve a monarchia s az európai egysúly nem állhat meg.

*

Most, amikor a parlamenti szünet küszöbén állunk és ma-holnap bezáródnak az országgyűlés kapui, nem fog ártani egy futó pillantást vetnünk a koalíciós kormányzás eddigi pályafutására, eddigi eredményeire

Két esztendőre, hogy a koalíció uralmon van, kormányalakított s viszi az ország ügyeit. Arról, hogy munkásságának valamelyes ilyes fordulója diadal és tarackuapja legyen, eleve lemondott, mikor megegyezéssel politikába állott, mert a koalíciós politika nem lehet egyéb, mint a kompromisszumok politikája. Sőt, a két év rendjén, a koalíciós érzés számára szinte kötelező lett a mélabus fanyarság, az elégedetlen sobjajgatás, mintegy jelölésül a változatlannal elhűsögnék, a párttörekvések jogfolytonossága biztosításának, melyet a megkötött állapot lehetőségei természetesen nem elégíthetnek ki.

Azt hisszük, hogy ez az önmagunkkal való peturkodás a multak egy kedves romantikus maradványa csak és valóságos ok rá kevés van. A koalíciót az ország állapota tette elkerülhetetlenné parancsolta rá a pártokra, a politikuskokra és a közönség szentesítésével lett expedienssé. Cselekednie voltaképpen nem kellett egyebet, mint szünet hivatalnok kormányzás módjára ellátania az ország ügyeit, amíg a királylyal való megegyezés összpontját megvalósítva nincsenek és az általános választójog alapján megválasztott új törvényhozás ülvén egybe, a koalíció ismét a nemzet és a király kezébe teheti vissza vitájuk eligazítását.

Valójában a koalíció többet cselekedett. Az alkotmányvédő intézkedések közjogunkba új nemzeti bástyákat emeltek. A kiegyezés — köztükk legyen bármely megkötött kézzel, — ugyanakkor, mikor tíz évre biztosítja a békés munka lehetőségét, egyben a jövőre minden eddigi technikai és kalendáriumi akadályt leront kétségbevonhatlan önállóság jogainak érvényesíthetése előtt. A vasutasok szolgálati pragmatikája s ugy az ők, mint a népnevelés s az igazságtevés szolgálati fizetésrendezése az átmeneten messze túlhatón szociális jelentőségű. S ilyen jelentősége van még nem egy kisebb-nagyobb belügyi, földmívelésügyi s egyéb reformnak. A koalíció nemcsak ügyeket intézett el, de dolgozott is és jó munkát végzett.

Egyébiránt az ügyek ellátása sem volt csekélység. Elvégre se tejet, se mézet, se Kanaánt, se zavartalan menetű életet, se gőpezetet nem vett át a koalíció; romhalmazban kellett megtelepednie. Az ország egyetlen lehetséges politikáját folytatta, de hogy azt tévedés és mulasztás nélkül: annak legjobb próbája az a szünet kényelmetlen valóság, hogy sem a parlamentben, sem az országban nem tud komoly és határozott ellenzék kialakulni. Van elégedetlenség, van dühözgás, van lesbenállás, de ellenzék és kivált ellenzéki program nincsen.

Az ország állapotai iránt való kötelességtudásban van főképp annak magyarázata, hogy a koalíció egyes pártjainak és elleneinek átfutó sorlódásai és félreértései ilyen átfutók — nem nézve, hogy amugy is a priori jelentéktelenekek voltak, amilyeneknél sokkal mérgesebbek és mélyrehatóbbak ütköznek fel lépten-nyomon mindennél, ahol a pártok koalícióra fanyalódnak. A pártok mind állották kötelességeiket, viselték a helyzet terheit és kényelmetlenségeit s a mi mozgás vagy lázadás indult, többnyire hamar elült.

Körülbelül ez és ennyi a koalíció két esztendőjének higgadtan megvont mérlege. Ami még hátra van, ugyanolyan természetű, mint annin már túlhaladtunk: munka, kitartás, a vállalt kötelezettségek teljesítése mindaddig, míg az utolsó is teljesítve nincs, míg el nem ért a két év előtt király és pártok kiegyezésével és a választóközönység szentesítésével kimért utolsó állomásáig, mikor az új választójog általános alapján az új országgyűlés egybegyűlvén, a nemzet megkötetlen döntést minden törekvéseiben. A koalíció nyugodtan nézhet szembe minden itéllettel, melynek van emlékezete a mai állapotokat hozzáméri a két év előttiekhez.

HIREK.

Székelyudvarhely, június 7.

Pünkösöd napján.

A realiztikus korszak nem hisz apostolokban. Igaza is van. Ha az egymással küzködő erkölcsérték csupán a siker serpenyőjén mérlegeli: nincs is szükség a szentlélek ihletette erkölcsi tartalomra. A közdelemben az erősebb, a ravaszabb, vagy az orczátlatlan vakmerőbb marad-e felül? Ez a kérdések kérdése. Ki törődik vele, az igazság győzött-e, avagy elbukott? A nép megtörtént dolgok tudomásulvételére szoktatott nép: az eredményt nézi csupán. A felülkerekedést igazságnak fogadja el.

Azok az egyszerű emberek, a kik közel tizenkilenc évszázad előtt elszéledtek, hogy az új erkölcsi világrend ügyeit a népeknek bírul vigyék, ha ma ülnek együtt, várván tüzes nyelvek alakjában a felsőbb utbagazítás: épp oly viszonyokkal és ugyanazokkal a feladatokkal állanak szemközt, mint évezredek előtt.

Mert az ember örök küzdelmében a forma változik csupán. A lényeg mindig ugyanaz. Azzal a különbséggel, hogy az egyéni tökélyesbüléssel a bajok, az aránytalanságok és az igazságtalanságok is nagyobbak lesznek. A kiegyenlítésre való törekvés mindinkább legyőzhetlenebb feladattá válik.

Mentől több kultúrában részesül az egyén és önnélfogva minél előrehaladottabb a társadalom, annál kevésbé éri be a transzcendentalis igazságtalanságokkal. Gyakorlati eredményeket követel a mindennapi élet keretében: Ezért abban az irányban, a mint a létfenntartás az egyén tökéletesedésével, szükségletli számával, igényei természetével nehezebb alakul: az ideális nagy célokat is abból a szempontból itéli meg, mily mértékben képes azokból saját közelebb fekvő érdekei számára valamit hasznosítani.

Eddig az állami feladatok egyik legfontosabbika volt a hatalmi egyensúlyt a népek nemzetközi viszonylataiban biztosítani. Ma már az államon belül a társadalmi tagozatok egymás közötti egyensúlya, sőt maga az állami intézmény domináló helyzetének megővése, a vele szemben külön-külön feloladkodó érdekekkel szemben, épp ily fontoságú feladat.

Bizony kár, végtelen kár, hogy az apostolok kora lejárt.

Ki adja visza a hitet és a megingott bizodalmat, hogy amely hordalékot a közélet küzdelmei a porondon hagytak, képesek vagyunk, akarjuk is elhárítani? Nálunk az apostoloknak a becaületes nap-szamos munkát kell kezdeniök. A nemzeti nagy célok folytonos szemeltartása mellett a mindennapi lét akadályait az utból elhordaniok. Alkotáshoz kell fogniok minden téren, amely a nemzet széles nagy rétegeit erkölcsi és anyagi erőben gyarapítja.

Az apostolok kora régóta véget ért, a jelszavak ideje is lejárt; de a munka becsülése még talán ma sem halt ki egészen.

A kik ehhez az erőfárasztáshoz vezetik a nemzetet: azok lesznek igazi apostolai.

Közgyűlés a városházán.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete 2-ik rendes közgyűlését f. hó 4. és 5-ikén tartotta Góthárd János polgármester elnöke mellett. A közgyűlés iránt, noha a tárgyszerkezeten fölülte fontos tárgyak voltak, a bizottság tagjai semmi, vagy alig valami érdeklődést tanúsítottak; a nyolcvan bizottsági tag közül 10—15, később még annyi sem, volt jelen. Napirend előtt *Matky* Miklós a közűlő utak határáinak a kijelölését, majd pedig az alsó Kossuth utcai árok hídjainak, mint teljesen alkalmat-

lanoknak, eltávolítását sürgette meg. Dr. *Solymossy* Lajos a Tó-utca és főreáliskola levelező szonnyiv árknak a kitisztítását és szobályozását tette szóvá, mivel az a vidék levegőjét megfertőzteti. Fel-sorolta azokat a tarthatatlan állapotokat, melyek a közegészségügy terén városszertó uralkodnak, így a Küküllőmentének személtel való kioltását, a Szék-hidja környékének ürészki ürülékkel való megfertőzését. Mint a közegészségre fölülte fontos körülményt említette fel, hogy a kórház szonnyive no állandó befolyással bírjon a Küküllőbe, hanem az ost meghatározott órájában orszessék be.

A polgármester a felzólalásokra adott válaszában az anomáliák rendezését megígérte. Ezután a mult év második feléről szóló jelentését torjesztette elő, majd pedig beszámolt arról, miszerint a városnak egyes, a minisztoriumokban levő ügyeit megsürgette, így a sertécpiac parcellázási szerződéseinek, az új vámtarifának jóvábagyását, a vízvezeték előmunkálatainak elkészítését stb. A polgármester jelentéséhez elősnek dr. *Solymossy* Lajos szolt. Tudomásul vezi ugyan a jelentést, azonban kívánatosnak tartandó, ha jövőre a jelentés a statisztikai adatokon kívül a város életében történt mozzanatokkal is felolálja. A tanítóképződe elayerése végett akció bevezetését sürgeti. Ilyen értelemben szol a jelöléshez dr. *Vilensik* Ferencz is, ki a képződe elhelyezését elsőrendű vármegyei érdekek tartja. A város polgárságát egyenlő mértékben kell, ugy mond, a jóban részesíteni, miért is a Solymossy, a kadicshalvi utcák kiközvetését, a Rózsá-utczának gyalogjáróval való ellátását kéri. Dr. *Sebesi* János a képződeinek Korosturral való elhozatalát nem tartja aktuálisnak, azóban, ha az mégis bekövetkeznék, megfontolandónak tartja, hogy a város mit ajánl fel, nehogya abba a hibába esnek, mint Korostur, mely anyagi erejét meghaladólag ajánlott fel első izben. Dr. *Kovácsy* Albert szolt még hozzá a jelentéshez, igértvén, miszerint a képződe ügyének mibenlétéről informálni fogja a képviselőtestületet.

A városi olemi iskolának a Küküllő jobb partján való elhelyezését a miniszter által kívánt és itt ismertettet formában, kimondotta a közgyűlés, mig a polgári leányiskola céljárja ugyancsak e területen szintén egy holdátöngedését elhatározták, azóban egy feliratban kifejtve a város tarthatatlan anyagi helyzetét, azért mérsékelt árat kérnek.

A sétatér vezető út kisajátítását szintén elhatározta a közgyűlés olyan formá, hogy a Szent-Ferenczrendi zárdával egyelőre egyezés útján próbálják meg a szükséges telek átöngedését, mi ha nem vezetne sikerre, az ügyet bírói uton iutézék el. A Kókereszt-tér rendezése végett ujra felir a közgyűlés a keresk. miniszterhez, hogy az először kért 3700 kor. felajánlásával, saját tárcaja terhére 8 méter szélességben vigye keresztül.

Egy katonai baráka építésére 19080 kora, a katonai úrszék ujraépítésére 3660 kora megszavazták. A sósfürdői hid ujraépítésére új áröljtést irnak ki. A Csörgő-utca megnyitására 3000 korrall megvettelketek jóvábagyatták.

A katonai baráka és úrszék részére szükséges 23000, a vágóhid renoválására 16,000, a Bem-utca kisajátítására 18,000, a Tó-utca kisajátítására 3000, a sósfürdői hidra 4000, a vámmelletti ház megvétele 1200 kor. fedezésére a folyó évbén lejáró 64,000 koronás kölcsönt megújítani határozták. A villamstelepi lakások építési tervét és költségtvetését 14 000 koronában olfogadták. A reáliskola és katb. főgimnázium részére játszóterül a vasuti töltésen felül szombathalvi réten 1060 négyzöglet elvi 300 korona bérlétét átöngedtek. Az addigi bérlét szerint 7 holdért fizetnek 215 koronát.

A kövezetvám szabályrendelet olkésztéséhez szükséges mőszuki munkálatok be nem torjesztéséért Bodó Ferencz mérnök ellen a fegyelmet megelőző vizagálatot olrondekték. Gyarmathy Dozsook 357 kor. kamat megfizetését olcuedgették. A fazekas ipartársulatnak egy gépház felállítására a vasuti hidon alul 2770 négyzöglet 2216 koronában elvileg átöngedni határozták és az ügyet 30 napra kiöltztek. Felhajtathatlan pótdadók címén 1689 koronát töröltök. Az egyes pénzalapok zórszámadását tudomásul vették. A Kossuth-utcai szegélyház bolthelyiségoinek bérléteit 950, 602 50, 302 50 koronában jóvábagyatták. A szömétfuvarozás szerződését 3490 koronában szintén jóvábagyatták.

A harmadik gyógytár felállításá ügyében beadott kérés körül ólének vita fejlődött ki, s végeredményében 9 szóval 7 ellenében az ougedély kiadásának javaslatát megtagadták. A tisztviselő-kör által bérlét

városi házba a villamvilágítást 215 korouában megszavazták 10 évi visszafizetés és 5% kamat mellett. A közvágóhídba a villamos világítás ez idő szerint nem vezetetik be, ellenben a rendőrséghez való bevezetés végett a háztulajdonost megkeresik. A városi adóhivatalhoz egy díjok felvételét engedélyezték. A Székely Szövetéségnek a Székely Társaság által történt meghívását tudomásul vették, a társaságnak a kongresszus rendezésével esetleg felmerülő költségeire 300 koronát megszavaztak. A tisztviselők szabadságidő iránt beadott kéréseit a közelebbi gyűlésbe viszik.

A két bosszu délután tartott közgyűlést egy tréfa indítvány zárta be, mely „egy városi villamos kocs felállításá” tárgyában tétetett. A forró nyári indítványt egy bizottságnak adták ki abban az egészséges, jó reményben, hogy az soha sem lesz összehiva.

Multság a sétatér javára.

Mükedvelőink, mint már iaméltelen jelentettük, pünkösöd másodnapján, hétfőn este a Budapest-szállóban tartják meg jótékonycélú előadásukat, melyet tánc fog követni. Az előadás jóvedelme egészében sétatéri padok beszerzésére fog fordítottani, s így tekintve a célét és tekintve a mükedvelők lelkes fáradozásait, bizton hisszük, hogy a multság nem csak erkölcsileg, de anyaeilag is fényesen sikerül.

Székelyudvarhely város közegészségügyi viszonyai — mint azt a statisztika szomoruan igazolja — nem kedvezők. Ennek oka jórészt annak a rendszertelen építkezésnek tudható be, mely kizárt a városból minden teret, minden kertet, s így minden parkot is, ellenben maga közé élkelte az ugynevezett Vargapatakot, meg sekély vízzel, a belefolyó szennyviz levezetésére nem alkalmas, s így a miazmák melegágyát képezi. Mindezen körülmények érlelték meg azt a gondolatot, hogy Székelyudvarhelyen sétatérrel kell létesíteni, mivel tarthatatlan az az állapot, hogy gyermekeink friss levegőért az utcára menjenek, amint hogy a poros utcát röjja a közönység is.

A gondolatot megértette a város képviselőtestülete: köztudatba ment át, hogy annak a tenger hivatalnok seregnek, mely évenként több mint másfél milliót költ el o városon, becsületbeli tartozás egy olyan helyet adni, hol kifubhatja magából az iroda levegőjét, mely onybulást nyujt az elfáradt embereknek, a poros levegőjü szobákból kiszabaduló gyermekseregnek.

Hosszas, csaknem évtizedes vajadás után sikerült aztán kiszakítani a sétatér céljaira azt a 6—8 hold területet, mely rövid idő alatt a város közönységének sétá, szórakozó és találkozó helye lett, s egy pár év mulva árnyas utaival olyan nélkülözhetetlen közkinccset fog képezni, melyet értékelni nem is lehet.

Kedves fekvésü, barátságos helynek azóban egy nagy hiánya van, az t. i., hogy nem áll elegendő számú kényelmes pad a közönység részére. E nagy hiányon akar most segíteni az a lelkes mükedvelő gárda, mely pünkösöd másodnapján a Budapest szálló színházterében Csiky Gergely örökszép színművét a *Csifra nyomorúságot* adja elő és amelyet táncmultság követ.

Eros a hitünk, hogy a mükedvelők fáradozását és a célét, melyet szolgálnak, a város társadalmi osztály különbég nélkül siet támogatni, hogy mulatva szorezzük meg azt, amit adófillérekéből összehozni nem lehet.

Június 8. Holnap lesz 41-ik évfordulója, hogy I. Ferencz József fejérol feltették Szent István koronáját s uralkodónk megesküdvén alkotmányunkra, törvényes királyá lett a magyar szent korona országának. Ez a kiegyezés meztelnek a betetőzése volt, melyet örömteljes lelkesedéssel üdvözölt a magyar nemzet. Az elnyomatás korszaka elmúlt, egy gyűlölt idegen rendszer bilincsei széttöredtek s a kibékült nemzet és király fölött a szép rományekkel biztalt jóvendő napja ragyogott. A nehéz, komor felhők hazánk egéről olsozlottak, s hisszük, hogy az egyetértés fényes napja állandóan fog ragyogni ez ország fölött, melynek népe igaz szeretettel vonzódi uralkodójához.

Eljegyzések. Ifj. *Kovács* Dániel eljegyezte *Lófy* Miczi kisasszonyt.

Jakab Gyula eljegyezte *Keresztes* Annuska kisasszonyt; Gyergyóditróba.

A városi virilisták. Székelyudvarhely rendezott tanácsa város 1908. évi virilistáinak végérvényes névsora a következő: 1. Becsek Aladár, 2.

Embery Árpád, 3. Fábiny József, 4. Ferencz Gyula, 5. Fröhlich Ottó, 6. Főlegyházi Antal, 7. Flórián Bogdán, 8. Dr. Gálner Béla, 9. Gyarmachy Ferencz, 10. Gyertyánczy Gábor, 11. Haberstemm Károly, 12. Heitz Vilmos, 13. Hein Pál, 14. Dr. Horváth Károly, 15. János Gyula, 16. Kassay F. Ákos, 17. Szabó András, 18. Konez Ármán, 19. Dr. Lengyel József, 20. Gróf Mikes János, 21. Dr. Nagy Sándor, 22. László Domokos, 23. Porsán János, 24. Dr. Ráczkó Samu, 25. Rösler Károly, 26. Süköd Miklós, 27. Storbá Ödön, 28. Gergely Ferencz, 29. Szabó Ferencz mérnök, 30. Szabó Tivadar, 31. Szabó Gábor m. alj. 32. Szöllösi Sámuel, 33. Dr. Solymossy Lajos, 34. Fekete Béni, 35. Györfly Titus, 36. Ugron Ákos főispán, 37. Vajda Ferencz esperes, 38. Dr. Vas Lajos ügyvéd, 39. Dr. Valentsik Ferencz, 40. Dr. Sebesy János.

Érettségi vizsga. A róm. kath. főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok f. hó 1., 2., 3. és 4. napján folytatók a *Kuncz Elek* tank. kir. főigazgató elnöklété alatt; az ord. róm. kath. statut. gróf *Mikes János* főesperes képviselte. Összesen 33-an jelentkezték a vizsgálatra, kik közül *jelesen értek*: Márton János, Ráduly István; *jól értek*: Bálint József, Bodó Attila, Bogdán István, Borsos József, Gonda Tibor, Kozma György, Lukács Lajos, Mártini Géza, Pálmay Sándor, Pika János és Ujházy István. Egyszerűen érett 14, 3 hó múlva javító vizsgálatot tehet 6.

Tudomásul. Az alapító-levél értelmében az érdekeltek tudomására juttatom, hogy a székelyudvarhelyi ref. kollegium előjáróságának kezeltése alatt lévő *Gidófalvy Gábor*-féle alapítvány, melynek czélja rokon tanulókat segélyezése, cselekvő állása volt 1907. december 31-ikén: 64359 korona. *Gönczi Lajos* igazgató.

Kinevezés. A belügyminiszter *Závodny Elemér*, volt szolgabíró a belügyminiszteriumhoz fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálatra Udvarhely vármegye főispánja mellé rendelte ki.

Jönnek a színészek. Mint jeleztük, *Ileves Béla*, szatmári színgazgató, társulatával f. hó 11-ikén kezdi meg előadásainak sorozatát, *A gyermek* nagysikerű színmű ujdonsággal. A bérletek eszaki részét *Rónai Imre*, a társulat titkára, a közönség kedvenc színésze, ma vagy holnap érkezik a városra. Nincs kétségünk, hogy színpártoló és műértő közönségünk, mely az ideig minden alkalommal szívesen kereszte föl a színházat, támogatását és alkalommal sem vonja meg. A társulat működő személyzete a következő: *Nők*: Balla Mariska, op., szubrett, és népszínmű énekesnő, Honthy Elma, koloratur énekesnő, Hajnal Ilonka, segéd énekesnő, Várady Jolán, szende és naiv. *Aitner Ilka*, drámai anyaszínésznő, Gömöry Vilma, színésznő, Borcsainé Erzsébet, Markovicsné Fehér Etel, R. Utassy Izabella, Utasi Alfonza, Krassóy Józsa, Mosó Anna, K. Bárfay Irma, Kállay Frida kar- és segéd-színésznők. *Férfiak*: Peterdy Sándor, hős és jellem, Rónai Imre, operett buffó, Somogyi Károly, burleszk komikus, Fodor Oszkár, bonviván, Sipos Zoltán, lírai szerelmes, Boda Ferencz, operett tenor, Szende Ferencz, operett bariton, Ferencz József, népszínmű énekes, Makróczy Levente, színész, Duoy Árpád, komikus, Markovics Henrik, Somlár Mihály, Halász Alajos, Bánó Imre, Kószegi Károly, Bodrogi Jenő kar- és segéd-színészek. A repertoír a következő: *Operettek*: Dollár királynő, Három feleség, Drótostó, Fatinicza, Varázskeringő, Koldusgróf, János vitéz, Sugon, Görög rabszolga, Gerolsteini nagyhercegné, Vig özvegy, Bolond, Boccaccio. *Vígjáték és színművek*: Gyermek, Tanító, Vetélytárs, Jozette kisasszony a feleségem, Baboros, Zsába, Sámson, Zalamei bíró, Tökéletes feleség, Fanyar gyümölcs. *Népszínművek*: Flórián szerelme, Piros bugyellár, Sárga csikó, Tót leány, Ipam uram, Helyre szeszony, Harang, Náni, Nőemancipáció, Az asszony verve jó.

Halálozás. *Hoffmann Adolf* 1848—49-es honvéd-hadnagy életén 86-ik évében folyó hó 1-én este 11 órakor hosszas szenvedés után Nyiregyházaán jobblétre szenderült. A megboldogultban *Hoffmann Sándor* kir. mérnök édesapját gyászolja.

Halálozás. *Hodor Károly* né született *Kozma Zseni* életének 51-ik, boldog házasságának 30-ik évében, f. hó 5-én elhunyt. Halálát férje és *Berta, Margit* gyermekei, ugyancsak számos rokon gyászolja.

Torna ünnepély. Magyar kir. állami főiskola tornaalapja javára folyó hó 14-én délután 5 órától kezdve az intézet udvarán és tornacsarnokában tánczszal egybekötött torna-ünnepélyt rendez. Belső-díjak: személyjegy 1 kor., tanuló-jegy 50 fillér. Felül-

fizetéseket a jólétkonyozásra közönséggel fogadják. — Vendéglősről gondoskodva van. A mulatság kezdetén idő esztén is megtartatik. — Jegyek Z. Székely Dénes könyvkereskedésében kaphatók.

A Dalegylet sétabaugversenyét ma délután 6 órakor kezdődőleg tartja a Koronay-féle kertben. A táncmulatságot megelőző hangverseny műsora a következő: 1. Nyitány. A helybeli első zónokar által. 2. „Falú végén kurta kocsmá”, Auspitz Jenőtől. Előadja a Dalegylet 3. Mouvlog. Előadja *Borbíth Samu* ref. koll. VII. o. tanuló. 4. Zene. 5. Duett. Énoklik: *Szabó Antal* és *Paál Sándor*. 6. Népüdvégleg, Szertimray Elemértől. Előadja: a Dalegylet.

Az áll. Szakiskola évvégi vizsgálatát a következő sorrendben tartatják meg: június hó 12-én: 8—9 óráig II. évf. leíró építési alaktan (kőipari), 9—10 óráig II. évf. ábrázoló mértan, 10—11 óráig III. évf. kőipari technológia, 11—12 óráig II. évf. magyar, számtan, 2—3 óráig I—IV. évf. hittan (r. kath., ev. ref. és unit.), 3—4 óráig III. évf. agyagipari technológia, 4—5 óráig II. évf. vegyes ásványtan, 5—6 óráig I. évf. mértan. — 13-án: 8—9 óráig I. évf. magyar számtan, 9—10 óráig III. évf. magyar számtan, 10—11 óráig II. évf. edényalaktan (agyagipari) 11—12 óráig III. évf. költészet mértan, 2—3 óráig III. évf. könyvvitel, 3 óráig I. évf. termésméztan. Június 14—20-ig rajz- és munkakiállítás, naponta d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6-ig nyitva. Ugy a vizsgálatokra, mint a rajz- és munkakiállításra a tanfírlatok és az érdeklődő közönség figyelmét felhívjuk.

Az udvarhelyi unitárius egyházközség augusztus 5-ik napján reggeli 8 órakor kezdődőleg tartja *Kisgyörgy Sándor* esperes elnöklété mellett rendes közgyűlést Homoródszentpálon. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó és imá. 2. Névsorolvasás és a tisztviselők számbavétele, új énekeszék eskütétele. 3. Jegyzőkönyv-olvasás. 4. Esperesi jelentés. 5. Templomozás. 6. Bizottsági jelentés: a) iskolavizsgálatokról; b) vasárnapi nyári tanításról; c) egyházközi pénztárról és D. F. segélyalapról; s ennek kamatai kiosztásáról; d) segélyesekről; e) közgyűlési ebédek díjazásáról. 7. Felsőbb leírások tárgyalása. 8. Időközben érkező tárgyak előadása és tárgyalása. 9. Egyházközi — két egyházi, két világi — képviselőválasztása a Főtanácsra 1909—1911. évekre. 10. Esperesi, jegyzői, közgyűlésgazdai, pénztárnoki választása 6 évre. 11. Jogtanácsos választása. 12. Indítványok, javaslatok tárgyalása. 13. Jövő közgyűlés helyének meghatározása. 14. Jegyzőkönyvbeviteli bizottság kinevezése. 15. Bezáró, és végül közömb.

Az áll. főreáliskolában f. hó 5. és 6-án folyt le az érettségi vizsgálat *Kuncz Elek* tank. főigazgató elnöklétével. A vizsgálatra 12 tanuló állott, de az egyik írásbeli dolgozatának elégtelensége miatt visszavetelték, a többi 11 tanuló vizsgálati eredménye a következő: jelesen érett: 1. Molnár Géza, jól érett: 3, egyszerűen érett 5, egy tárgyból bukott 1, osztály ismétlésre utasított 1.

Pálmay József, a „Székely nemes családok” vállalat szerkesztője lakását Marosvásárhelyre helyezte át. Pálmay József genealogiai kutatásaival és munkáival országosan ismert nevet szerzett, s így távozását ószintén sajnáljuk.

Rajzkiállítás. A helybeli róm. kath. főgimnáziumban folyó hó 7-ikén, pünkösd elő napján rajzkiállítás nyílik meg. *Spanyár Pál* rajztanár növendékeinek mintegy 300 db rajzát és festményét válogatta össze és most közszemlére bocsátja — abból a szempontból, hogy a modern rajzoktatásnak előnyeit és az elért eredményeket a nagy közönségnek is bemutassa. A kiállítás az emeleten, a rajzteremben van. Belépő díj nincs. A kiállítás megtekintésére négy napot át röggetlő estig. Felhívjuk a közönség figyelmét erre az igazán érdekes és tanulságos kiállításra, amely szépen feltűnő a legújabb kor rajzoktatását a régi rendszerrel, tisztán csak másolásra szorított rajzolás és festészet tanításával szemben.

Kivonat a m. h. lapból. Vezettség felépítet szorványosan Felsőrákos község obállományában. — Sertésvész lellépet szorványosan Székelykörösztur és városfalva községekben, járványosan Bágy községben. — Bivalyvész felépett szorványosan Abásfalva községben. — Az 1907. évi utadók sikeres behajtásáért Gálffy István, Gáspár Pál, O'asz Péter, Balázs Károly és Miklós Mózes községi előjárók egyenként 5—5 korona jutalombau részesítették.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági Egyesület választmánya f. hó 11-én d. e. 10 órakor a vármegyeház kistornébe rendes ülést tart. Tárgysorozat: 1. Közigazgatási bizottság átirata a vármegyében létesítendő

gazdasági iskoláról. 2. Kányád község kérvénye jorkshyroi kan engedélyezése ügyében. 3. Ujzékely község kérelme nyugati fobjika engedélyezése ügyében. 4. Udvarhelyvármegye kecskelegeltetési rendtartása. 5. Folyó ügyök.

Szerkesztői híresek.

R. J—ka, B—oze A kérdéscs könyvet még nem kaptak meg, az ismeretesek azót kérik.

O. H. Kuldje be, köszönik.

K. s. Ha nem tud kijönni velem, kerülje ki. Ha nem lehet ujján a nyakára. Ennél jobbat igazán nem ajánlhatunk.

B. Sz. Irja meg; legfontosabb a lapos ász belyett használon sikkasztat. Így bátha a familia sem baragzik meg.

Kiadja Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Sz. 254/908. végéhr.

Árverési hirdetés

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közbírré teszi, hogy az okiandi kir. járásbírósgok 1908. évi Sp. l. 150/3. számú végzése következtében dr. Einléder Ernő ügyvéd által képviselt Major János nagyenyedi lakos javára Ravasz Miklós homoródszentpáli lakos ellen 560 K. a jár erejéig 1908. évi május hó 4-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le-és felülfogalt és 2404 koronára becsült ingóságok u. m. lovak, tenek, bivalyok, jubok és bárányok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az okiandi kir. járásbírósg 1908. évi V. 152/2. számú végzése folytán 460 kor. tőkekövetelése, ennek 1907. évi október hó 31. napjáró 5% kamatai 1/2% váltódíj és eddig összesen 106 K 55 f. biroilag már megállapított költségek erejéig Homoródszentpálon alperes lakásán leendő megtartására 1908. június hó 16-ik napjának d. 9. órája határidőül kitűztetik, hová venni szándékozók azzal bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le-és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Homoródszentpálon, 1908. évi május hó 30-án.

Pollák Ignác, bir. végrehajtó.

Sz. 2402—1886/1908 tkv.

Árverési hirdetés kivonat.

A székelykeresztúri kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság közbírré teszi, hogy az Agrár Takarékpénztár rtság (Marosvásárhely) végrehajtónak Pálffy Mihály marosvásárhelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 3942 kor. tőkekövetelése és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi bir. törvényvezék (a székelykeresztúri kir. járásbírósg) területén lévő s a tarcsafalvi 24 sz. tjkvben foglalt A+1 rendszám 279, 280, 281, hrsz. 259 K, a tarcsafalvi 217 sz. tjkvben A+1 rdsz. 855. hrsz. 12 K, a tarcsafalvi 14. sz. tjkvben A+2 rdsz. 81. hrsz. 39 K, 3 rdsz. 85. hrsz. 14 K, 5. rdsz. 151, 152. hrsz. 430 K, 8. rdsz. 183, 184. hrsz. 386 K, 10. rdsz. 432. hrsz. 14 K, 11. rdsz. 450. hrsz. 8 K, 12. rdsz. 542, 546. hrsz. 20 K, 13. rdsz. 551. hrsz. 7 K, 14. rdsz. 560. hrsz. 28 K, 15. rdsz. 581. hrsz. 22 K, 16. rdsz. 635. hrsz. 6 K, 17. rdsz. 653. 3 K, 18. rdsz. 667. hrsz. 24 K, 19. rdsz. 772. hrsz. 13 K, 20. rdsz. 807. hrsz. 5 K, 21. rdsz. 845. hrsz. 5 K. egyenként és összesen 1295 kor. egállapított kielégítési árban elrendelte, és hogy a felebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi augusztus hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Tarcsafalván megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kielégítési áron alól is eladotni foguak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsúrtának 10% át készpénzbe, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfovallyal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 178. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéseéről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság.

Székelykeresztúr, 1908. évi május hó 25-én.

Graffius, kir. járásbíró.

Készítik: MAGGI GYULA és TÁRSA.
Iroda: WIEN IV/I. Gyar: BREGENZ

Pályázati hirdetés.

A székelyudvarhelyi ref. kollegium előjárósága pályázatot hirdet a koll. pénztárnoki állásra. Javadalmazás évi 1200 kor. Pályázatok benyújtandók f. évi június 15-ig. Az állás f. évi július 1-én lesz elfoglalandó. Az óvadékra és ügykezelésre vonatkozó feltételek és utasítások megtekinthetők *Seabó* András gazdasági felügyelő tanárnál.

Szám. 3011—908.

Hirdetés.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírrá teszi, miszerint a villanyvilágító berendezéshez tartozó alkatrészeket, képmint vezetékoszlopokat, porcellánszigetelőket, izzólámpákat bármiképen rongálni, kocsival vagy szekérral a vezetékoszlopoknak neki hajtani tilos, s aki a fent említett tárgyakat bármiképen rongálja a legszigorúbban lesz megbüntetve.

Székelyudvarhely, 1908. május 25-én.

Gotthárd János, polgármester.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 kvöl területű háztelkek eladó. — Részletes felvilágosítást ad Dr Szöllösi Ödön ügyvéd.

„AZ UJSÁG”

politikai napi lap.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.
Társzerkesztő: Dr. AGAI BÉLA.

Főmunkatársak:

Herczeg Ferencz
Kenedi Géza
Kóbor Tamás

Kozma Andor

Mikszáth Kálmán

Előfizetési ára: 1 hónapra 2 40 kor.
negyedévre 2 K., félévre 4 K., egész évre 28 K. „AZ UJSÁG” a „DIVAT SZALON”-nal együttesen előfizetve egy negyedévre 9 korona.

Czím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest Rákóczi-ut 54. szám.

Videki előzetők figyelmébe! Videkről Budapestre érkező, itt tartózkodó, vagy átutazó előzetőknek az **Olvasóterem New-York-palota** Erzsébet-körút 5. menetrendekkel, fordók prospektusával és egyáltalában minden tudnivalóval a legkézségesebben áll rendelkezésre.

Az olvasóterem reggel 8-tól este 8-ig nyitva

Hengerműmalom megnyitás!

Ertesítem a m. t. örlető közönséget, hogy a vasuti állomással szemben Bethlen-u. és Bálint-u. sarkán

saját felkeltő **műmalom** modern amerikai gépekkel, a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően felszerelve, **május hó 27-ikén**

megindítottam. — Automatikusan műmalomban mindentelibe gabona őrléssel *A bizza tisztítóna otthon fölültegen, mivel a legújabbkoros bizsón a legkiválóbban tisztítja, miután a liszt erősebb és világosabb színt nyer. Minden t. örlető községnek h. tudomására hozom, hogy a műmalomban készült liszt feltűnően szaporosul az értékes szén-anthracit a t. örlető közönség kívánságának a többi lisztéknél és az örlető zavarok kiküszöböléséig végtelen részletekkel a rendelkezésemre áll. Biztosítom előre is, hogy a t. örlető közönséget, hogy az állítam előállított örleménnyel, valamint tisztaságára vonatkozó tekintetében meg lesz elégedve. — Szíves pártfogást és támogatást kér tiszteltelt!*

ÁGOSTON BÉLA, műmalom tulajdonos.

A gabona neműek be- és hazaszállítására t. örletők részére fogatot tartok.

Szám 9—908. képv. test.

Árlejtési hirdetés.

Kissolymos község ezennel pályázatot hirdet egy ujonan építendő községházára. Kikiáltási ár: 1. Föld, kőműves, elhelyező, ács, kovács és bádogos munka és fa-anyag árában 3000 kor.

2. Asztalos, lakatos, mázóló és üveges munkáért 900 kor.

Pályázni lehet a különböző tételek alatt kiírt munkákra külön is, együttesen is. Árlejtés zárt ajánlatok útján történik. Pályázó köteles 5% készpénzt, vagy ovadékképes papírt biztosíték fejében letenni.

Pályázat határideje: 1908. évi június hó 1-ső napján d. e. 10 óra, később érkezett, vagy kellőleg fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Árlejtésre vonatkozó terv és műszaki iratok a kissolymosi körjegyzői irodán a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Miről érdekeltek azzal értesítettek, hogy az építkezéshez szükséges kő-, téglá-, mészanyagot és homokot a helyszínre szállítva építendő község szolgáltatója.

Kissolymos község képviselő testületének 1908. május hó 10-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Sipos Mózes, s. k. k.-bíró.

Nyári menetrend.

Ervényes 1908. május 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
700			505	ind. Székely-Udvarhely érk.	165			600
716			311	Bikafalva	186			548
728			384	Bogoz	123			580
747			349	N.-Galambfalva	1217			519
805			418	Botfalva	1237			440
815			428	Székely-keresztur	1220			441
832			448	Ujszékely	1205			417
846			503	érk. Héjjasfalva ind.	1150			402
	245	546	922	Brassó		209	761	
849	520	930	531	ind. Héjjasfalva érk.	1140	1116	405	352
917	540	951	670	érk. Begevár ind.	1110	1100	343	220
	650	1113		érk. K.-Kapus ind.		950	213	
		1267		érk. N.-Szeben		104	356	
	668	1141		ind. K.-Kapus érk.		943	183	
	855	265		érk. Kocsárd ind.		758	1050	
		537		ind. M.-Vásárhely		1030	616	
	906	307		ind. Kocsárd érk.		750	1044	
	1450	521		érk. Kolozsvár		555	827	
	232	1034		Nagy-Várad		211	344	
	750	720		érk. Budapest ind.		978	900	

Szám 12—908.

Hirdetés.

Alóírt községi előjáró közzé teszi, hogy Karácsonfalva község korcsmája s hozzá tartozó melléképületek 1909. évi január 1-től kezdődő 3 egymásután következő évre bérbe adatik, Karácsonfalva községhezánál 1908. évi július 9-én d. e. 9 órájára kitűzött nyilvános árverésen; kikiáltási ár 881 kor, évi bérletül. Árverési szándékok kötelesek az árverés kezdetén a kikiáltási ár 10%-át bányatpénzül letenni. Egyéb árverési feltételek a községi bírónál megtekinthetők.

Karácsonfalva, 1908. május 30-án.

Pál János, k.-jegyző.

Barabás Ferencz, k.-bíró.

Homoród-fürdő vendégeinek figyelmébe

GYARMATHY ÁKOS fűszerkereskedő **Julius 1-ével** Homoród-fürdőre kocsit jaratot állít be, mely hetenkint 2—3-szor fog közlekedni A t. fürdővendégek megbízásait, utasításait a legnagyobb pontossággal teljesíti.

Tüzifa-eladás

Egy kocsit kitűzött fiatal száraz felvágott bükk tűzifa házhoz szállítva, bármely időben 10 K.-ért kapható

Fábián József

gőzfűrés - telepén Székelyudvarhelyen.

Uj liszt és fűszerüzlet „a székely leányhoz.”

Szíves figyelembe!

Ezennel közhírré teszem, **Kossuth-utca 2. sz. alatt** (Flórián-ház) hogy Székelyudvarhelyen **„A székely leányhoz”** czimzett **dusan felszerelt**

fűszerüzlet és liszt nagykereskedést

nyitottam. — Lisztjeimet felügyeltem alatt, saját henger műmalomban őrlöm, melyeknek legkiválóbb voltáról, próba suttetések után, már is több jó nevű kenyérsütő és az örlető közönség is a legelismertebben nyilatkozott, a így lisztimmel, annak minősége, valamint olcsó árával a helyi piaccon a legvercsényképesebb vagyok, miáltal t. vevőim lelkiismeretes kiszolgálás mellett, olcsó és jó árut kapnak. Főelvem: „sűrű garas, nagy forgalom!” Különösen felhívom a t. fogyasztó közönség h. figyelmét a már több szór kipurált **speciális kenyérlisztemre**, amelyek, hogy elszáradna. Tájékozódásul tudatom, hogy a liszt és fűszer feltűnően tisztasága érdekében Üzememben petrolum és festékesít nem árusítatok. Lisztim feltűnően jóságáról műmalomnak már eddig is szerzett jó hírneve garautál. Amidőn a t. közönség szíves pártfogását kérem, vagyok annak biztos reményében

FÁBIÁN JÓZSEF, gőzfűrés és henger műmalom tulajdonos

Pártoljuk a helyi ember szorgalmát.

Kiváló hengeralmi liszt.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.